СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 134. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 11. червня 1931. VOL. XXXIX. No. 134. Jersey City, N. J., Thursday, June 11, 1931. THREE CENTS.

ҐРІН ОБСТОЮЄ КОРОТШІ ГОДИНИ ПРАЦІ

НЮ БРОНСВИК (Ню Джерзи). — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, говорив у Ротґерс університеті на нарадах „Інститут оф Лейбор" про зменшення днів і годин праці. Ґрін уважає таке скорочення конечністю, без якої годі вийти з теперішньої промислової катастрофи.

На думку Ґріна треба поступати з таким зменшенням днів і годин праці постепенно. Чим яка галузь промислу більш удосконалилася, тим більше вона звільнює людей з роботи через удосконалених машин і саме в тих промислах, каже Ґрін, треба негайно приступити до зменшення днів і годин праці.

Депресія, говорив Ґрін, повинна навчити всіх, що годі обійтися без забезпечення на випадок безробіття. Коли не заводиться безробітньої пайки, то треба забезпечити робітникови працю.

НАРАХОВУЮТЬ 6,800,000 БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ БРОНСВИК. — Вилерд Аткинс, професор економії в Нюйоркськім університеті, подав у своїм викладі про безробіття, що тепер маємо у Злучених Державах 6,800,000 безробітних. Він обчислює, що слідуюча зима мусить рахуватися ще з 6,500,000 безробітними.

Аткинс каже далі, що загальний бизнес стоїть на 77% нижче нормального.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

НЮ ЙОРК. — Ломлять собі голову над тим, хто це допустився вбивства гарної й богатої Мисс Стар Фейтфул, котрої тіло знайдено в морю, недалеко Лонґ Айленд Біч. Мисс Фейтфул мала 25 літ і походила з гарної родини.

НЕ СЛУХАЮТЬ БУВШОГО ПРОГИБІЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТОРА.

НЮ ЙОРК. — Майор Морис Кембел, бувший прогибіційний адміністратор у Ню Йорку, нарікає, що президент Гувер і секретар скарбу Мелон не хочуть брати під увагу його обжаловання, звернено проти Сеймора Ловмена, заступника секретаря скарбу, котрого Кембел обжаловує за занедбання службових обовязків.

Кембел твердить, що діються в уряді великі надужиття, які він готов доказати, та називає Мелона боягузом і брехуном за те, що не хоче дати йому можности доказати правду.

МЕНШЕ СТРАЙКІВ І ЛОКАВТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент Праці подає, що в останнім році було 653 страйків і локавтів. За останніх 15 літ було тільки в 1918 р. менше страйків ніж у минулім. В Ню Йорку найбільше страйкують, бо 14% всіх страйків припадає на Ню Йорк. По Ню Йорку слідує Филаделфія, а далі Шикаґо.

РАДИТЬ ДОПОМОГТИ НІМЕЧЧИНІ.

ПИТСБУРҐ. — Перед Карнеґійським Технольоґічним Інститутом говорив Аленсон Б. Гавтон, бувший амбасадор до Німеччини і Великої Британії, про відносини в Европі. Зосібна застановлявся він над тим, що діється в Німеччині. Він заявив, що евентуальна катастрофа Німеччини відібється дуже погано на цілій Европі й відчинить ворота большевизмови та припинить на яких 25 літ економічне відродження світа.

Гавтон обговорив далі справу репарацій і довгів. Він є за те, що держави повинні сплатити Злученим Державам те, що винні. Але мимо цього він радить Америці піти Німеччині на руку й допомогти їй вийти з катастрофального економічного положення.

ЗАМКНУЛИ ЗА ДВА ДНІ 19 МАЛИХ БАНКІВ.

ШИКАҐО. — Зприводу витягання грошей з боку депозиторів треба було замкнути в однім дні 12 малих банків, котрі належали до одної спілки. На протязі двох днів замкнено в Шикаґо 19 малих банкових інституцій.

МАЄМО 31,933 ФЕДЕРАЛЬНИХ ВЯЗНІВ.

ВАШИНҐТОН. — З кінцем травня було в федеральних вязницях 31,933 осіб, засуджених за переступство федеральних законів.

В порівнанню з минулим роком маємо 8,526 вязнів більше. Оте збільшення наступило наслідком засудів за нарушення прогибіції.

ВИКРАДАЮТЬ РІЧНО КНИЖОК НА $500,000.

БОСТОН. — Арештовано д-ра Геролда Б. Клерка за крадіж рідких і дорогих книжок з публичних бібліотек. В його хаті знайдено 34 вкрадені книжки, вартости $2,000.

З зізнань Клерка, які він зложив у поліції, виходить, що істнують організації з десятками агентів, які займаються викраданням цінних книжок з бібліотек. В той спосіб викрадають річно книжок на $500,000. Гарвардська бібліотека подає, що на протязі останніх 5 літ викрадено з неї ріжних книжок на суму $40,000.

БОЛЬШЕВИКИ ВИКЛЯЛИ РАХМАНІНОВА.

Після того, як російський композитор світової слави Рахманінов виступив за границею публично проти радянського режиму, комсомольські організації поручили всім радянським орхестрам, щоби вони знищили до тижня всі ноти і партитури Рахманінових творів.

АНАЛЬФАБЕТИЗМ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ.

Журнал „Нове Чехи" в рецензії на книжку Бочковського про Масарика цитує статті комісаря народньої освіти, Скрипника, з яких довідуємося, що на Радянській Україні зростає анальфабетизм, хоч большевики трублять десять літ про ліквідацію того анальфабетизму. І так: в 1927—28 році було на Радянській Україні 105,000 анальфабетів, в 1929 було 146,000, в 1930—31 р. було 543,000 анальфабетів.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ В ПАРИЖІ.

Український молодий ґрафік, Святослав Гординський, виставив у квітні кільканацять своїх праць на збірній виставі в „Модерній Академії". Вистава ця обнимає всі наймодерніщі ділянки ґрафіки, як плякат, книжка, театр, костюм і т. і. Наш мистець виставляє найбільше зі всіх число праць, головно з ділянки української книжки. Високий мистецький рівень його праць приносить нашому мистецтву з боку Французів як найбільше признання і дає їм доказ, що на мистецькому полі Українці вже дорослі до рівня заходу.

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ МАЛЯРІВ НА МІЖНАРОДНІЙ МАЛЯРСЬКІЙ ВИСТАВІ В ПАРИЖІ.

17. квітня відкрито в ґалерії Ґіршмана виставу 17 молодих малярів, між якими знаходяться імена світової слави, як: Італійця Северіні, Француза Бляна й Швайцарця Олі. На цій виставі виставляють свої праці і українські мистці: Андрієнко, Глущенко, Кричевський і Перебийніс. Вистава стрінулася з великим успіхом.

КРАЇНА, В ЯКІЙ ВИГИБАЮТЬ ШЕВЦІ.

В Чехословаччині фабрикант обуви Батя знищив своїм американським розмахом майже всі менші шевські робітні. В Чехах, які славилися давніще великою скількістю добрих шевців, впало їх число за останніх 10 літ на 75 проц. В Празі, де нараховують тисячі челядників кожного іншого цеху, є тепер лише три шевські челядники.

ПОЖЕЖІ В СТАНИСЛАВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

В Луківці, пов. Рогатин, діти спричинили пожежу. Згоріли 3 господарства. В полумінї згинуло троє дітей. Ратункова акція була неможлива, бо селяни працювали підчас пожежі у полі.

В Пумсівцях, пов. Городенка, пожежа знищила 8 господарств з інвентарем. Шкоду обчисляють на 40 тисяч золотих. Причина пожежі невідома.

В Ланах Соколівських вогонь знищив 9 господарств. Згоріли шпихлірі зі збіжем, солома і сіно. Шкода туже велика. Причина пожежі невідома.

КОНЦЕРТ РУСНАКА У ЛЬВОВІ.

Концерт Ореста Руснака, що відбувся 7. травня в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, пройшов з величезним успіхом. Саля була виповнена по береги публикою, яка одушевлялась мистецьким виведенням пісень та оперових арій в ріжних мовах, а після закінчення програми витала нашого артиста незвичайно овацийно і добилась цілої низки надатків.

НАСКРІЗЬ МОДЕРНА ІСТОРІЯ.

Вршавський купець Герман Б. оженився з любови, жив з жінкою щасливо, тихо і ніколи й не подумав, що вона може його зрадити. І був би може жив у подружому щасті до смерти, якби не те, що його 4-літня донечка захорувала. Коли захоруе донечка, то ще чоловік не мусить перестати любити жінку, але в тім випадку так сталось: Лікар сказав, що донечка купця Б. мусить вмерти, якщо їй не переведеться трансфузії крови і що найліпше буде, як батько дасть частину своєї крови для ратунку дочки. Батько, не надумуючись, зголосився дати свою кров, бо донечка була одинацькою і він дуже любив її. Тоді лікар заявив, що трансфузію крови переведе тільки тоді, як мати хорої дочки запевнить його, що її чоловік справді є батьком хорої дитини, а не хтось інший, бо при цій недузі чужа кров моглаб пошкодити дитині. Тоді мати хорої дитини признався зі сльозами в очах, що батько хорої дочки не є бідака Герман Б., який хотів ратувати дитину навіть своєю кровію, а ще батьком малої пацієнтки є якийсь студент, з яким ця мати познайомилась на літниську в Дорі, чи в Черчу. Герман Б., обурений, розвівся з невірною жінкою, а дочка померла.

ФРАНЦУЗИ ПОБИЛИСЯ ЧЕРЕЗ ЕСПАНІЮ.

На одним засіданню французького парляменту прийшла на чергу дня справа відношення до Еспанії, бо це перше засідання палати депутованих після зміни еспанського державного ладу. Палата приняла 540 голосами проти 6 внесок, що висловлює симпатію для молої еспанської републики.

В часі ухвалювання того внеску дійшло до бійки між соціялістами й комуністами. Комуністичний посол Кашен заявив, що зґодиться вислати еспанській републиці привіт щойно тоді, як то буде радянська, а не буржуазна република. В часі його промови соціяліст Амброзіні кинувся з кулаками на другого комуніста, Мартія, кинувши в нього передтим скринькою з картками до голосування. Між обома послами счинилася бійка, яку припинили інші посли.

ПРАЗНИК СВ. ЮРА.

Празник святого Юра пройшов цього року у Львові дуже величаво. Перед церквою св. Юра зібралися великі маси народу з близьких і дальших околиць Львова. Після богослуження відбулася на подвірю перед митрополичою палатою академія в честь митрополита Андрія, на якій виступали селянські хори й оркестра. На закінчення зібраний народ більше як годину дефілював перед митрополитом.

ТРОЦЬКОГО НЕ ПУСКАЮТЬ В ЕСПАНІЮ.

Еспанський уряд відмовив Троцькому дати дозвіл на побут в Еспанії, тому, що теперішний заколот в еспанській републиці не пригожий на те, щоби в ній перебували підозрілі еміґранти.

НАЙҐАРНІЩА ПЕЧЕРА.

Мало хто знає, що в Горішнім Кривчу, пов. Борщів, є прекрасна печера з кристалічного гіпсу, одна з найґарніщих у цілій Европі. Простягається вона під землею на віддаль яких 14 клм. На кождого відвідувача робить надзвичайно сильне враження.

ЗГИНУВ ПІД ВІЙСЬКОВИМ АВТОМ.

Тягарове авто летничого полку зі Скнилова наїхало у Львові на фіру Василя Антонова та скинуло з воза Антонового 11-літнього сина Романа. Колеса авта переїхали через хлопця і він згинув на місці. Батьки одинака хотіли з жалю на місці відібрати собі життя.

ҐРІМ УБИВ ПОЛІЦІЯНТА.

На шляху Жовківка-Туробин біля Жовкви ґрім убив поліціянта Йосифа Стефаняка, команданта постерунку в Туробині.

ЗУБИ МАМУТА ЗПЕРЕД 20,000 ЛІТ.

В Діссельдорфі підчас копання могили на кладовищі викопано зуб мамута, довгий один метер. Вчені ствердили, що цей зуб лежав там 20,000 років.

ШАХИ, ЯКІ МОГЛИ ЗМІНИТИ МАПУ ЕВРОПИ.

На виставці памяток по Наполеоні, яку недавно відчинено в Австерліц (Чехословаччина), можна побачити мистецькі шахи виконані з перлової маси і слонової кости шахи.

Історія цих шахів, які сьогодня є лише памяткою і музейною рідкістю, є в трагічний спосіб звязана з судьбою Наполеона, вязня острова св. Олени.

І так, коли Наполеон переживав перший рік свого заслання на скалистому острові, найблизчі його приятелі приготовлювали плян його втечі й визволення великого вязня. В тій цілі замовлено прекрасні, мистецько зроблені фіґурки шахів, декотрі порожні в середині. У фіґурках цих заховано на тонесенькім папері назначений докладний плян утечі.

Шахи повірено довіреному й втаємниченому в конспірацій ний плян старшині, який мав перевезти дарунок на остров св. Олени й особисто вручити його цісареви.

Найважнішою одначе частиною цеї місії було устно й довірочно переказати цісареви, що містять шахові фіґурки. Та нещастя хотіло, що підчас подорожі старшина важко захворів і помер, забираючи тайну з собою. І так шахи вручила цісареви інша особа, яка навіть не догадувалася тайни фіґурок.

Цісар приняв дарунок та часто користав з розривки, не відозріваючи, що плян визволення так близько нього. Перед смертю записав їх своєму синови. Тепер є вони власністю княжни Палеольог з Атен.

ЗНОВУ БОРОТЬБА В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ

ҐАЗЕТИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО БОРОТЬБИ З ПРАВИМИ Й ЛІВИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ В ПАРТІЇ.

МОСКВА (СССР). — Після того, як частину лідерів комуністичної партії післано на заслання та взагалі „вичищено" з партії, а частина підчинилася „ґенеральній партійній лінії", здавалося, що боротьба в нутрі комуністичної партії вже припинилася. Та ось тепер несподівано партійний офіціоз, ґазета „Правда", виступив з величезною статтею, в якій закликає партію боротися з правими та лівими партійними елементами, що ведуть боротьбу проти „ґенеральної партійної лінії".

Праві елементи закидають партії, що вона дуже поспішно старається перевести свою програму соціялізації всього життя в Росії, дуже прискорює темпи індустріяльної розбудови, що тяжко відбивається на населенню, й т. д. Лівіж партійні елементи не задоволені повільним темпом впровадження соціялізму в Росії. Вони також виступають рішучо проти уступок капіталістичним методам, як, наприклад, платня від штуки робітникам, ріжна висота платні за працю, яку установлюється відповідно до заробітків кождої окремої фабрики, повільна колективізація селянських господарств, тощо.

Ґазета „Ізвєстія" виступила зі статтею проти вченних, закликаючи їх стати ближче до мас, а не триматися далеко від них і не робити з науки якогось спеціяльного культу. Письменник Горкий також звернувся з великим листом до письменників, щоб вони стали ближче до мас та рішучіше підтримували комуністичну партію.

Взагалі між рядками в ґазетах можна вичитати, що властиво тепер комуністична партія, атакуючи своїх противників, бореться проти тих елементів, які знову піднесли голову в партії й загрожують активною внутріпартійною боротьбою. Большевики взагалі твердо тримаються заповіту Леніна, що „найліпший спосіб оборони є наступ".

СТРАЙК У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА (Польща). — Трамваєвий та автобусний рух у столиці спаралізований страйком робітників. Варшавський міський уряд рішив запровадити американські методи праці на трамваях та автобусах міських. Для цього уряд запросив американського фахівця з Ню Йорку, Валаса Кларка.

Коли Кларк спробував завести американські методи експльоатації робітників у трамваєвих майстернях, то робітники на знак протесту застрайкували. До них приєдналися кондуктори трамваїв і шофери автобусів. Це остаточно спаралізувало всю міську комунікацію.

ВАТИКАН І РИМ МИРЯТЬСЯ.

РИМ (Італія). — Італійське правительство в своїй ноті до папи римського закидає католикам порушення конкордату втручуванням католицьких організацій в політичне життя держави й виступом їх проти фашизму. Самого Ватикану нота не обвинувачує в цьому.

Італійське правительство готове знову дозволити істнування всім закритим католицьким організаціям, але при умові, що вони не будуть втручатися в політичне життя, а на чолі тих організацій та клюбів будуть стояти духовні особи, які безпосередньо знаходитимуться під контролею папи й перед ним будуть відповідальні за свою діяльність.

НАПАДАЮТЬ НА БРІЯНА.

ПАРИЖ (Франція). — Противники Бріяна поставили до правительства в палаті послів запити: що Бріян думає робити в справі націоналістичної демонстрації Німців у Горішньому Шлеську; чому Бріян бере участь в пацифістичній демонстрації французьких ветеранів? Посол Франклін Буйон просто заявив премієрови-міністрів, що в майбутньому уряді, який має прийти до влади після 13 червня, по вступленню до влади нового президента, для Бріяна не повинно бути місця.

Своє домагання Франклін Буйон мотивував тим, що Бріян завдав багато шкоди французькому престижови в міжнародньому життю. Бріян відповів лише на перше запитання й доказував, що у демонстрації брало участь лише 60,000 німецьких націоналістів, а не 150,000, як повідомляє преса. Він не вірить у те, що націоналісти розпочнуть війну, навіть коли прийшли до влади. Палата висловила довіря Бріянови більшістю 62 голосів.

ПРОТИ РЕВІЗІЇ ПЛЯНУ ЙОНҐА.

ПАРИЖ (Франція). — Тут все більше схиляються до думки, що після наради з Мек Донелдом німецьких міністрів Німеччина буде просити відроченя чергових репараційних сплат. Бріян у палаті послів заявив, що Франція буде проти перегляду пляну Йонґа, бо Німеччина може мати дуже легке полекшу згідно з цим пляном.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИКОРИСТАЙМО ЛІТНИЙ ЧАС.

Наближається літний час, а з ним шкільні вакації для молоді. Богато дітий розїдеться по селах, кемпах, дехто стане на роботу. Дехто буде бавитися, дехто працювати, дехто буде бавитися й працювати, коли зуміє дістати любу собі роботу. Після сього й користь з вакацій з них буде всяка. Одні підкріпляться відпочинком, другі зміною умов життя, ще інші наберуть досвіду в праці й самоповати до себе.

Будуть мати вакації й члени Дїточого Департаменту Українського Народного Союза. Перед ними теж стане питання; що зробити з вакаціями? Дехто може поїде на село до родини. Дехто може буде бавитися. Та сьогорічне безробіття певно зменшить число тих, що будуть могли відпочивати на селі. Зменшить воно певно й число тих, що будуть могти дістати на вакації роботу, бо й кандидатів до роботи буде більше, а місць до праці менше. З тих причин на ближчу увагу Союзовців, дозрілих і підростаючих, заслугують конкурси, які недавно оголосив Український Народний Союз.

Старе покоління, як се відомо, поволи вимирає. За яких десять-двацять літ його майже не буде. Його місце в організації має заняти „молода кров". Ся молодіж має обняти по нас організацію та повести її до дальшої праці й розвою.

Та ся молодіж до сього не підготована. Як вести організацію таку, як наша, треба вміти. Знання з неба само не впаде. Сього треба навчитися.

До того, ця молодіж росла в Америці, і вона інакша як її батьки, іміґранти, що прийшли дозрілими людьми з України, де вони росли й ховалися. Ся молодіж цікавиться іншими річами. В богато справах вона інакше думає, відчуває й поступає, як її батьки. Тому організація їх батьків та поступовання їх батьків може їх разити, якщо батьки й організація не підійдуть дещо до молоді, не пізнають молоді ближче й не дадуться пізнати молоді, як не зближаться до неї.

Щоби дійти до сеї цілі, Батько-Союз підходить до молодіжи з тою формою організації, яка молодіжи нових часів найбільше подобається, а то скавтовою, пластовою організацією. Сим способом Батько-Союз сподіється викликати зацікавлення в молоді організацією батьків, втягнути їх поволи в роботу коло дальшого розвою, перенести постепенно провід організації в руки нових провідників.

Батько-Союз сподіється, що його конкурси найдуть відгомін серед дозрілих членів і молоді.

М. Ніцкевич.

АНКЕТА „WIEKU NOWEGO".

Новою сензацією на українських теренах під Польщею є анкета, розписана редакцією "Wieku Nowego".

Анкета ця розписана ще 21. IV. Редакція заявила, що має на меті у цілій низці розмов з визначними Українцями та Поляками, активними у політичному, громадському та культурному життю, зясувати важніші питання польсько-українських відносин.

Анкета сформована у трох наступних питаннях:

1) Чи є річчю можливою і бажаною найдення способу польсько-українського „модус вівенді" (співжиття)?

2) Що повинна оминати польська сторона з тих своїх кроків, які державі не дають користи, а дратують Українців; і навпаки, що повинна оминати сторона українська?

3) Чи є річчю потрібною і корисною крім звязку з урядом шукання безпосереднього звязку з місцевим польським громадянством — і в якій формі?

З Українців перший на ці запитання дав відповідь голова Українського Католицького Союза п. В. Децикевич. Він заявив, що найдення польсько-українського способу співжиття вважає не тільки бажаним, але й необхідним, бо „на землі, на якій живемо, трудно потягнути докладну границю не лише етноґрафічну, але навіть докладну границю поміж поодинокими членами обох суспільностей".

Такого твердження співробітник "Wieku Nowego" не розумів, отже п. голова приступив до пояснення:

„Економічні відносини в цьому краю з обох сторін так взаїмно повязалися, що не зважаючи на суперечки, маємо на кожному кроці спільні господарські інтереси, які є наслідком того, що живемо поруч себе. Тим проявом, який виступає у всіх верствах громадянства, є тісні звязки крови, які лучать нас через спільні подружа".

Щодо **можливости** знайдення спільної мови між Поляками й Українцями п. Децикевич ясної відповіди не дав, підкреслюючи трудноші „які головне своє джерело мають у психольоґічних підкладах, у джерелах сентименту".

На запит щодо взаємного недратування себе п. Децикевич відповів:

„Передовсім Поляки повинні перестати вважати Українців за щось нижчого. Наслідком несприяючих політичних умовин українське політичне життя значно запізнилося у своюму новочасному розвою супроти Европи. Але треба памятати про те, що український нарід мав колись своє поважне місце серед родини народів. Треба відноситися до Українців обективно, тому, що, не зважаючи на трудноші, могутньо премо вперед". Далі п. Децикевич говорить про недопустимість вживання виразу „українська інвазія" і примусу Українців святкувати польські національні свята.

„Однак зі свого боку — каже п. голова — Українці повинні триматися тої засади — не дратувати Поляків. Ніхто не може від нас жадати, щоб ми виріклися думати й говорити про самостійність, бо це булоби проти природи. Але признаю, що не мусимо повторювати це на кождому кроці. Можна проявляти під цим оглядом повну національної гідности і такту стриманість.

Повинні теж Українці здержуватись від надзвичайно гострої критики неґативних явищ у державі, щоб це не подобало на охоту підкреслювати їх, на злобу. Критика повинна бути творча, а поруч з нею треба би найти місце на обективні формації про позитивні сторони державного життя..."

Щодо потреби порозуміння місцевих Поляків з Українцями п. Децикевич надав цьому фактові переважаюче значіння. На його думку, уряд згори не встані розвязати заплутаних польсько-українських відносин. Це мусять перевести самі місцеві громадяни.

Другий з черги відповідав на поставлені "W. N." запитання, п. Дунін-Борковський, бувший львівський воєвода; одначе, щоб не розбивати відповідей з українського боку, звернемося до відповідей посла і голови „Просвіти", М. Галущинського, третього з черги.

Говорячи про настрої як з українського так і з польського боку, посол каже, що вони характеризуються ворожістю аж до зоольоґічного шовінізму і цілковитим браком довіря одних до других. При наявности таких ознак у відношеннях одної сторони до другої посол вважає виключеним відшукання спільної мови. На його думку відповідальні політики які з польського так і українського боку мусять працювати над тим, щоб настрої обидвох сторін змінилися, а щойно тоді можна буде говорити про знайдення польсько-українського modus vivendi.

Посол стверджує, що відносини між Українцями та Поляками в останній час особливо загострилися та заявляє:

„Щойно по ствердженню фактів, які свідчитимуть про позитивне відношення польської суспільности і уряду до Українців, мусить з черги і сторона українська шукати за такою формою навязання зносин, якаб відповідала новим умовам".

Посол говорить, що пасивного відношення польської суспільности і уряду до Українців не вистарчить для започаткування нових відносин; вони мусять своїми чинами доказати, що вважають український нарід за рівнорядний з собою і старатися спільно з ним розвязати питання міжнаціональних суперечностей".

На запитання щодо контакту між українським та польським суспільством посол відповідає, що:

„взаємний контакт суспільства мусить прибрати більш позитивні риси. Форма мусить бути така, щоб провадила до пізнання настроїв пануючих в суспільстві, щоб причинилася до усування всього, що підсичує ворожі настрої і щоб нарешті впливала на відповідальні чинники в напрямі опертя цілости життя в державі на засадах леґальности і правовости, рівного трактовання всіх громадян без огляду на національність, а для здобуття довіря — в напрямку виконання зобовязань, щоб польська держава взяла на себе по відношенню до українського народу".

Пан Дунін-Борковський вважає, що навязання звязків між польським та українським суспільством є річчю надзвичайно важною. Він особливу увагу звертає на щоденні,ніби дрібні на перший погляд, справи, яких справедливе залагодження причиниться до поліпшення польсько-українських відносин.

В справі злагіднення відносин вважає найдоцільнішим „приняття за вихідний пункт дотеперішніх принципових законів і розпоряджень, але рівночасно обективне їх застосування в практиці по відношеню до Українців..."

Щодо взаємного дратування п. Дунін-Борковський заявляє: „Українців найбільше дратують обіцянки, що виходять поза межі держави, колиж тимчасом в середині держави є дуже багато до залагодження... Українці мають цілий ряд пекучих малих постулятів, по відношенню до яких великі обіцянки виглядають фантастично, а тимсамим дратують їх, викликаючи брак віри в щирість і добру волю обіцяючих".

Анкета ще не закінчена. Не знаємо, що вона нам ще принесе, одначе вже й тепер можемо зробити деякі висновки та виробити погляд на цю ініціятиву "Wieku Nowego".

Українська суспільність ставиться до цієї роботи "Wieku Nowego" як до дальшого стремління Поляків втягнути Українців до небезпечної „угоди". Одначе „Век Нови" застерігається проти такого запідозрення. В числі 8965 з 5. V. б. р. читаємо: „Але чи розмови представників обох суспільств, чи пресова дискусія мусить бути обовязково ославленою угодою? Розсвітлювання мряк, що залягають все в польсько-українських відносинах, є так шкідливими і гідними осудження, що треба це зараз загальмувати — замісць причинитися зі свого боку до здорового поставлення справи".

Як би „Век Нови" не переконував, що оголошення цієї анкети не має нічого спільного з убивчою з української точки погляду угодовою акцією, колиб навіть ініціятори цієї анкети і самі були свято переконані, що вона буде лише висвітленням настроїв, нутруючих в обох суспільствах, усеж треба ствердити, що ініціятива „Веку Новего" нічого доброго не принесе Українцям і що є вона льоґічним наслідком угодових настроїв серед гуртка української інтеліґенції.

На підставі терпкого минулого не маємо права сумніватися в тому, що нпр. льояльні виводи п. Децикевича з його ствердженням трудности „потягнути докладну границю не лише етноґрафічну, але навіть докладну границю поміж поодинокими членами обох суспільностей", з його вимогою, щоб Українці здержались від надто гострої критики проти польської держави та щоб найшли місце на позитивні сторони державного життя і т. д. і т. д., знайдуть собі відповідне приміненя у польській міжнародній пропаґанді.

У якомуб гідному тоні не були витримані відповіди українських діячів, уже сам факт участи Українців, що займають поважні становища, в анкеті, розписаній польським шовіністичним, проурядовим часописом, з української точки погляду є явищем неґативним і факт цей безперечно посилить той розгардіяш, що панує тепер на наших землях.

Чи поміщення фотоґрафії голови Т-ва „Просвіта", п. Галущинського, на старінках "Wieku Nowego", що стільки помий виляв на Українців і український рух, особливо під час пацифікації і безпосередньо після неї, може додатньо вплинути на українські селянські маси? Коли ведеться аґітацію за те, щоб всякі польські ґазети взагалі вигнати з українських родин, то чи підтримування таких тісних звязків з польськими шовіністичними часописами, як це роблять п.п. Децикевич і Галущинський, може бути корисним для нашої дальшої справи?

Втоптування стежки для нового галицького реґіоналізму, маючи на увазі реґіоналізм волинський, можемо окреслити як новий польський дипльоматично-провокаційний тяг, спрямований на розбиття наших сил.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 14 червня, зараз по відправі, в укр церковній галі, 136 Арлінґтон ул. Проситься всіх членів явитись на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Кождий член повинен на час заплатити свою належитість, бо спізнюючі роблять кривду секретаревий, який мусить відповідати перед централею за недбалість членів. Хто бажає вступити в члени У. Н. Союза зволить прибути на сей мітінґ. — Н. Давискиба, секр.

Юра Шкрумеляк.

ПРИГОДА В СЕЛІ БІЛОКРУКАХ

Був пізний осінній вечір у селі Білокруках. Погідний жовтень гнав ще останками свого тепла попід сільські хатки того підгірського сільця; а ті хатки були вже закутані в зимові загати з кукурудзяної „шумелини", бо Білокруки були відкриті на холодний північний і східний вітер. В селі вже втихли останні удари ціпів, що цілий день молотили жито на токах і в стодолах. Тай у хатках уже ніде не світилося...

Ба ні! Світилося ще у місцевій коршмі Берка Дуфта, звідки доносилися голосні сміхи, крики і забава кількох підохочених парубків.

Тай блимало ще світло в одній досить убогій хатчині, що служила за дяківку. У ній жив старий дяк Петро Білий зі своєю одиначкою Катрусею.

Лишім оту голосну коршму і загляньмо на хвилину до хатчини дяка.

В хатчині крім звичайної сільської обстановки нічого замітного. Хіба один довгий стіл по середині хати, на нім кілька книжок і один часопис, а в куті біля постелі нова шафа з книжками. Та цікавіше те, що в тій хатчині діється.

Довкола стола позасідало 8 молодших ґаздів і 3 молоді парубки. Між ними одна дівчина, одиначка дяківна Катруся.

Після тихої короткої гутірки Катруся взяла в руки ґазету і стала читати. Всі присутні перемінилися в слух і увагу, так, що крізь вечірну тишину лунав лише дзвінкий голосок молодої 18-літної дівчини.

Почитавши з пів години, дівчина відложила часопис на стіл і каже:

— А тепер приготовте свої зшитки й олівці. Будемо далі вчитися азбуки!

Та старий дяк, що досі сидів тихо біля печі й уважно прислухувався читаним новинам, відізвався:

— Пожди, Катрусю, — дай мені сказати ще кілька слів до наших любих гостей!

І він почав говорити, не зважаючи на те, що звідкись доходили до хати звуки несамовитих пісень, криків і лайки, і що ті звуки щораз більше зближалися до дяківки, начеби хто навмисне йшов сюди з метою перервати тиху роботу...

— Дорогі гості! — почав дяк. — Самі ви знаєте, серед яких трудноців удалося нам усім осьтут згуртуватися і набирати світла знання і науки. Знаєте, яка темнота обняла наше сільце Білокруки і які колоди кидають нам під ноги ті, що з якоїсь темної злоби не хотять допустити, щоби наші душі бодай трохи просвітилися. Не можуть вони стерпіти, щоби власне найбідніші з села, які осьтут збираються, чимнебудь ріжнилися від них і пишалися своєю освітою. Найбільші пакости роблять нам богацькі сини, а між ними рей веде Василь Туран, син нашого війта. Знаю, що наша мала горстка, яка перед роком заложила собі читальню, бодро держиться і всі напасти зносить з терпеливістю мученика. І тішиться моє серце, що у вас є така витревалість, бо це значить, що ви захопилися вже тою гарною справою і не зрадите її; але, мої дорогі, людська злоба не знає границь. Розюшені вороги можуть нам наробити богато шкоди, як самі відгрожуються. То чи не добре було би на якийсь час перестати нам сходитися. — Батьку! — хотіла щось заговорити дочка, — та дяк говорив далі: — або зміняти місце наших сходин... Найкраще було би, якби ми змоглися й вибудували окрему хату, читальняний дім, як по інших селах; але про це тепер не можемо й думати. Якби була читальняна хата, то наші вороги не мали би вже такої сміливости нападати на хату Товариства... Я буду за кілька днів у місті і пораджуся...

Дальших слів дяк не договорив. В ворота вдарилося щось, мов чорна хмара; кілька дужих постатей перебігло подвіря, з лоскотом відчинилися сінешні і хатні двері, а в хату ввалився пяний Василь зі здоровенним колом у руках.

З лайкою на устах почав він оглядати за порядком усіх читальників, шукаючи між ними парубків, що не держали з ним компанії.

Та, не договоривши до кінця третої лайки, він раптом остовпів і занімів... На обличчю пяного показалося нагле збентеження, його губи стали якось судорожно трястися, а пяні очі проясніли і вкрилися соромом. Його зір стрінувся з гострим поглядом Катрусі, що прошивав його благородним гнівом і обуренням. Він на хвилю впялився очима в неї та, не видержавши таємної сили, що йшла й торощила його — з дівочих очей, він, випускаючи кола з рук, мимоволі подався взад, до порога, за поріг — і буркнув своїм товаришам: забирайтеся геть! На дорогу!

За кілька хвилин, коли вже втихло все, й замовкли пяні крики на дорозі, а перестрашені читальники ще не прийшли до себе, не знаючи, що за сила обеззброїла зухвалого напасника, — озвалася перша Катруся, якось твердо, поважно і зі зворушенням:

— Слухайте, батьку, і ви, гості! Сходімся осьтут у нас що вечора, як і сходилися! Ручу вам, що від нині і волос не спаде вам з голови, а той пяниця буде покірний, як ягня, уступатися вам буде з дороги!

Всі присутні вислухали з радістю того короткого слова, бо була в ньому така віра і певність, що ніхто не сумнівався у правдивість дівочого запевнення. Вони спокійно повставали, побажали господарям доброї ночі й вийшли, не здаючи собі ще добре справи з того, що тут сталося і яка ціль убезвладнила їхнього ворога.

Не знав ще того й старий дяк. Знала лише своїм дівочим інстинктом — прочуттям молода дівчина, що, посміхаючися якоюсь дивною усмішкою, порядкувала книжки і стелила батькови постіль.

Знала вона, що це за сила, і була певна, що від нині у тому Василеви буде мати не ворога, але найкращого союзника. І не помилилася. На другий, третій, ба й четвертий день Василя не видно було й на дорозі, а коршма була пуста і тиха... Читальники сходилися далі до дяка, робили свою роботу, а про нову напасть ні дуду! Аж десь у тиждень по тій приключці, коли Катруся виходила в неділю з церкви, зайшов їй дорогу Василь і несміло промовив:

— Ти гнівна на мене, Катерино?

Катерина не промовила ні слова й пішла до дому, лишаючи Василя ні в сих, ні в тих.

Так було ще кілька разів, аж раз стрічає її парубок знову тай каже:

— Катерино! Не гнівайся, я хочу дещо з тобою поговорити.

— То прийди до хати! З пяногами на вулиці не говорю! — відпалила дівчина й пішла.

— Я хочу посилати до тебе старостів — заскомлів, наче ранений, Василь.

— Ха-ха-ха! — розсміялася щиро дівчина й пішла бігцем до хати...

Минула осінь, пройшло Різдво, Йордан. І одного вечера в неділю, коли на дяківці були зібрані, як звичайно, усі читальники, щось загомоніло на дорозі, заскрипіли ворота, а в сіни увійшло повагом кількох людей і несміло застукали в двері.

— Просимо! — кликнув дяк, котрий щось не змагав і лежав у постелі.

В хату увійшли — старости від Василя! Вони стали перепрошувати старого і дівчину за давні лихі поступки парубка, сказали що він покаявся і заявив свойому батькови, щоби відділив йому його частку, бо він хоче женитися. — Або з Катрусею, як піде за мене, або з ніким! — Так сказав батькови і нам, — говорять старости...

— Щож, Божа воля! — каже дяк — але тут моя доня має слово. Вона, Богу дякувати, розумна, хай сама за себе говорить.

Очі всіх звернулися на Катрусю. Вона хвилину подумала, а потім узяла карточку паперу й написала щось, кілька слів, запечатала в коверту й передаючи старості сказала:

— Скажіть Василеви — ні! Нічого не говоріть, тільки передайте йому той лист, нехай собі прочитає!

— Та він, неборака, й читати не вміє! — заявили старости.

— Хай навчиться! — відповіла Катруся.

Старости збентежені вийшли. А старий дяк і читальники, поглянувши на зарумянену Катерину, вже тепер зрозуміли, в чому річ! Велика міць любови, що із льва робить ягнятко, вчинила те, що і Василь став покірним ягням і — союзником Катрусі і їхньої читальні...

Та що вона написала і що з того вийде, не могли вгадати. Бо Катерина мовчала, як гріб — і взялася зараз по відході старостів до звичайної читальняної праці.

Кілька днів знову не було про Василя ніякої новини. Аж от якось сказав один читальник і така чутка пішла по селі, що Василь ходить вечерами до вчителя на друге село тай уже кілька разів їздив чогось до міста, — а старий війт ходить по селі понурий і злобний, мов би зазнав великої обиди.

Одного зимового вечера в кілька тижнів по „сватанню" Катерини, коли знову вся читальняна братія сиділа у дяка і вчилися писати, неґайно отворилися двері і в хату увійшов — Василь.

— Добрий вечір! Що скажете? — запитала гостро Катруся, відповідаючи так на поздоровлення Василя.

Та Василь не сідав. Він якось нервово витягнув зза пазухи жмуток паперів і мовчки подав їх дівчині. Вона скоро переглянула їх, і подаючи батькови сказала:

— Читайте батьку! Це нині цікавіше ніж ґазета.

А старий дяк взяв окуляри і почав оглядати папери.

— Що, що? — спитав він,

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВЕСТ ВЕРВИК, Р. АЙ.

Вистава нашої молоді. Українське весілля перед Американцями.

В нашій місцевости є всього коло 20 українських родин. Але що громада свідома, пізнати по тім, що, хоч невелика, має свою українську школу, в якій діти наші вчаться нашого письма й мови.

Заложено теж Український Молодечий Клюб, щоби придержати при нашім народі нашу тут роджену молодь. І треба признати, що наші діти поводяться добре.

Заходами цього Молодечого Клюбу відбувся в березні цього року концерт в память Т. Шевченка, який, як на наші скромні сили, випав гарно.

На бажання старших Молодечий Клюб підготовив українську виставу „Українське Весілля", яку вивів на сцені дня 24 травня.

Весілля виведено після старокраєвих звичаїв зі співами, танками і музикою. Публики було на виставі понад три сотки. Богато з присутних мусіло стояти, а інші відійшли від каси, бо не було вже місця на залі Одд Феловс, в якій відбувалася вистава.

Прийшла головно американська публика.

Вистава так захопила всіх, що американські місцеві репортери не могли нею налюбуватися. Вони остались на салі підчас цілої вистави і поробили фотографічні знимки і описали весілля в провіденських газетах, згадуючи, річ ясна, нашу Україну й український нарід.

Мені здається, що з того весілля й того, що про нього було писано, довідалися Американці за один день про Україну і Українців з Вервик більше як за ввесь час 25-літнього істновання нашої кромтонської кольонії.

Представники деяких місцевих американських установ так подобали собі ту виставу, що запросили Укр. Молодечий Клюб до повторення вистави в просторій авдиторії в Джуніор Гай Скул у Вест Верник, Р. Ай.

Ота вистава відбудеться в суботу, дня 13. червня. Початок година 8 вечером. Вистава буде виведена з деякими змінами. З Вунсакет, Р. Ай., прибуде хор з танцюристами і музикою. З Бостону прибуде гром. Ґродзінський і виголосить вступне слово по анґлійськи. Саля має 850 крісел. Є надія, що вона буде виповнена по береги. Українці з околиці повинні прибути на виставу, щоби поглянути на працю нашого молодого покоління. А, як бачимо, воно не спить, але щиро працює для піднесення слави українського імени.

Громадянин.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Крайна пора мати свій Народний Дім!

Вже годі довше нам ждати! По всіх українських громадах в Америці є гарні Народні Доми, в яких зосереджується наше народне життя. Можна сміло сказати, що там, де є гарно удержувані Народні Доми, там розвивається народне життя. Тому не можна навіть і думати про українську громаду без Українського Народного Дому. Тесаме відноситься і до Джерзи Сити.

Не знаю, що це сталося, що ми притихли щодо цеї справи. Чому ми маємо платити чужим і ворогам за своє приміщення? Чому не маємо мати власної хати, в якій ми самі були би господарями?

Треба доконче здійснити це, про що думаємо від літ. Дехто боїться, що нам не стане грошей на таку ціль. Але це помилкове. Площу маємо й маємо кільканацять тисяч долярів. А як зачнемо будову, то нарід доложить те, що буде потреба, щоби і в нашій громаді був свій рідний Народний Дім.

Тому не відкладаймо справи, а берімся усі враз до будови. Поможім комітетови, котрий взявся за те велике діло.

К. Піддубчишин.

ПРОТОКОЛ

з річного засідання Головного Уряду У. Н. Союза, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(31)

На увагу інж. Малієвича скажу, що про справу Пласту в моїм звіті я подав мабуть більше ніж до звіту належало, бо й свої висновки й уваги над вислідом квестіонаря в тій справі. Думаю одначе, що для обговорення тої справи треба ширшої дискусії, а не лиш інтерпеляції й одної відповіди. Радше осібної точки в дискусії над добром організації. Це факт, що я готового пляну не маю, бо ледви вспів зібрати потрібні до того дані, одначе сподіваюся, що плян буде тут спільно нами всіми вироблений.

Радному А. Питлярови я не маю що більше сказати, як сказав уже в звіті. Він питає, скільки членів відпало і чи вони відпали задля неплачення вкладок. Я це у звіті виказував і звертав увагу, що так, як вони відпадали, так і були принимані наново. В багатьох випадках це повторялося з тими самими членами кількома наворотами на протязі цілого року. Ріжниця між числом членів суспендованих і числом принятих наново становить число дійсно відпавших. Однак і з того числа відпавших многі були приняті наново в січни 1931 р. Супроти того, що екзекутива в тих тяжких часах нераз узглядную принимання наново і по означеним статутом реченці, себто й по кількох місяцях, то відпавших може цілком не бути, бо кождий має можність вернутися. В часі роблення мого звіту я дорахувався до числа 94 відпавших. Однак я певний, що в хвилі, коли я здавав той звіт, це число змаліло. Тесаме виходить зі звіту контрольної комісії. Товариш Питляр це знає. Знає також, що відпавші є всі задля неплачення вкладок, бо хочби між ними й були такі, що виступали самочинно, то ми їх зачисляємо до одної катеґорії суспендованих, чи відпавших. Бо чи хто не може платити вкладок, чи може, а не хоче, то для нас лишається до рекордовання факт суспендації задля незаплачення вкладок. Товариш Питляр знає, а бодай повинен знати, що суспендовані чи відпадаючі члени є не лиш у часі депресії, але й у часі найкращої „проспериті". Всі знають, що як довго організація істнує, то вона все виказує відпадаючих, так як і нововступаючих кождого місяця. без того не булоб руху членів. Та найважніще, що хто як хто, але головний урядник повинен розуміти, що якраз на цьому рухови полягає суть обезпечення й асекураційне ризико організації. Що на цьому є обчислені вкладки членів. Що без відступаючих, так як і без вступаючих, організація не моглаб істнувати і зобовязань видержувати. Головний радний добре розуміє, що як би в організації не було відступаючих, себто таких, що якийсь час вплачують, а відтак лишають, то організація не була би всилі виплачувати обезпечення по тих, що короткий час платять і вмирають. Не моглаб обовязуватися до виплат повних сум сейчас по шістьох місяцях членства. Що обезпечення це прямо гра членів, у якій ті виграють, що видержують плачення вкладок до смерти. Що де є виграючі, там мусять бути і ті, що програють.

Товариш Питляр це все добре знає і розуміє. Але він також знає, що програючі не можуть бути вдоволені; що без огляду, з яких причин члени відступають, то вони відходять з втратою вкладок попередно зложених. Дарма, що за ті вкладки вони були обезпечені, а організація ризикувала тоді, коли вони платили точно після принятих зобовязань. І товариш Питляр думає, що в теперішнім безробіттю число відступаючих, а тимсамим невдоволених, мусить зростати. Він знає, що тих, котрі вже виступили, він тут заступати не може, бо це є уряд членів, а не бувших членів, котрі ніяких прав і заступництва тут не мають; але він бажає з нагоди „депресії" кинути пострах між членів і на будуче навіть нормальний убуток в членах, який нарівні з прибутком рекордується що місяця і з року в рік, ужити за претекст до верчення з середини, мовляв: треба „щось" зробити. Він певно не скаже, що треба би перестати членів обезпечувати і за це вкладки від них побирати. Він є певно за те, щоб організація дальше ризико поносила й обезпечення виплачувала, тільки щоби за неплачення не виключала. Він знає, що то неможливе та що того домагатися, значить домагатися неможливости. Тай що таке членам обіцювати, значить обіцювати те, чого не можна виконати. Значить, вертіти з середини. Та він тільки вештається поміж членами і використовує „ситуацію" та обіцює „щось" зробити. А „що", то він також добре знає. Ширити думку, що „щось" можна зробити, ба навіть організацію розібрати, або розбити, як не мож її в „пролетарські" руки цілої переребрати.

І тому я можу відповісти товаришеви Питлярови тільки те: хоч це правда, що є безробіття, тай це правда, що многим членам з великим трудом приходиться тепер вкладки членські оплачувати, однак число відступаючих ще не є таке велике, щоби можна всіх решту членів поперестрашувати і до розбору організації підмовити. Наша організація за 37 літ істновання переживала вже ріжні депресії і безробіття. Бували вже спроби розбивання У. Н. Союза й творення нових організацій і такі спроби все тільки користь приносили організації, бо відділювали кукіль від здорової пшениці. Якби і теперішна, як ви звете, депресія завдяки вашим зусиллям помогла У. Н. Союзови позбутися непрошених опікунів і невдоволених з наших „капіталістичних" порядків, то це було би найбільшим добродійством для У. Н. Союза. Не забувайте, що наше членство представляє вже перевибраний найкращий націоналістичний елемент в Америці, який почувається власником організації в повнім того слова значінню, та що коли в нім є що до перебирання ще, то хіба те, що безконтрольно останніми роками туди дісталося, з цілю „повертіти", з чого само членство потрафить у слушний час отрястися.

Головна канцелярія має досить надісланого матеріялу, який доказує, що загал членів дуже добре розуміє, яку ціль мають ваші принагідні напади на членів головної управи, тай бідкання над „відпадаючими" членами й обіцянками „щось" у тій справі зробити. Тут вже й повідомляли, що те „щось", то буде комуністична запомогова організація. Члени звернули увагу вже й на факт, що адреса одного з їх головних урядників є адресою большевицького гнізда і це друкується в органі. Кажуть, що вже й відповідні чинники на це звернули увагу і аж тут за ним допитували. Ви маєте рацію, що „щось" треба зробити, і то навіть конче, а передовсім на тім засіданню взяти під розвагу наспівші формальні скарги відділів з тих місцевостей, в котрих ви були і прилюдно кидали підозріння на організацію тай головну управу, вживаючи висказів, негідних поваги урядника У. Н. Союза.

Щодо закиду головного радного Михальчука то скажу, що той закид слушний, бо про нагороди за орґанізоване дітей підчас останньої кампанії інтересовані довідалися пізно. Кампанія та не була заздалегідь плянована, а думка перевести її вийшла нагло, коли з квестіонаря, який наспівав дуже поволи, далося пізнати, що передовсім є богато дітей зовсім незорґанізованих і їх треба негайно приєднувати. Про нагороди не було мови в оголошенню кампанії також тому, що це могло би кампанії більше пошкодити, ніж помогти. Така є вже опінія самих організаторів, котрі ствердили, що проголошення якоїнебудь нагороди їм більше перешкаджає, ніж помагає. Про нагороди інтересовані були повідомлені осібно й пізніше і правдоподібно тому останній, то є третій місяць, кампанії був найуспішнішим. Скажу ще й те, що з проголошенням нагород і я сам вириватися не хотів, бо я ще досі мушу нераз виправдуватися перед орґанізаторами з кампанії, яка мала місце перед останньою конвенцією, коли то я обіцював виєднати нагороди від конвенції, а відтак на слідуючих річних зборах мій голос зістав „голосом вопіючого в пустині". Ніякого внесення, ні ухвали не було. Справа задавнилась і остався несмак. І в останній кампанії було так, що треба було нагло кампанію проголосити і аж відтак про нагороди говорити. Та лішше пізно, як ніколи. Бо хоч про нагороди з останньої кампанії інтересовані довідалися пізно, то кождий отримав те, що заробив, і всі вдоволені. Я думаю, що не річ у самім проголошенню нагород, але в тім, щоби трудячіся знали, що їх труд буде нагороджений, а передовсім, щоби нагороду отримали. Ходить о те, щоби рівночасно з ухвалою кампанії була й ухвала на нагороди, якщо їх признається.

На формально поставлене внесення Ст. Слободяном, поперте д-ром Климом, ухвалено приняти звіт головного рекордового секретаря Івана Каштанюка так, як був зложений, з уділенням йому вотум довіря.

(Далі буде).

...би сам себе, перечитавши нишком перший папір...

— Те, що бачите! — відповів тепер відважніше Василь і почав говорити:

Ви всі бачили, як одного вечера, коли я пяний вбіг до вашої читальні, очарувала мене отся ваша „секретарка". Я здурів, не знав, що зі мною робиться і рішився зараз на другий день, — що оженюся з нею! Та я був у розпуці, як вона все збувала мене сміхом. Я післав старостів — і одержав від неї отсього листа. На нім написано, — що написано, я не знав, бо не вмів читати. Тай нікому іншому я не дав би був його прочитати, бо боявся, що й там є якийсь насміх наді мною. Аж як я навчився читати в учителя з Березниці, прочитав собі дома лист. Тут написано: **„Побудуєш читальню, буду твоя!"**

Я втішився, що лише так покарала мене моя Катруся і взявся до роботи. По довгій суперечці я відписав собі від батька своїх 19 морґів поля і 3 морґи ліса, а з того два морґи поля записав на читальню. Думаю, що з того запису буде читальняний дім, коли я ще дам матеріял зі свого ліса. Ось вам усі документи; читай, Катрусю, і скажи мені, що маєш сказати.

Василь скінчив говорити і, наче змучений важкою роботою, сів на лавку.

А коли ще всі читальники цікаво оглядали гіпотечні папери і силябізували те, що в них написано, Катруся встала і, підійшовши пориисто до Василя, сказала крізь сльози:

— А за це, Василю, я твоя!...

І вони впали собі в обійми.

Третьої суботи відбувся шлюб і гучне весілля Катерини з Василем. Гуляло і радувалося ціле село Білокруки, а читальники і старий дяк плакали з радости. Тай старий війт, Василів батько, прослезився, кажучи:

— Довго я не хотів згодитися, щоби мій одинак женився з такою бідною дівчиною. Але тепер тішуся, бо бачу, що вона з мого сина зробила гідну людину. Її розум і чесність — краще ніж маєток!

В пів року по весіллю викінчено серед села прегарний читальняний будинок, що красується там і нині. Як будете коли в Білокруках, вступіть до читальні і прочитайте собі пропамятну таблицю, уміщену в театральній салі читальні. На ній написано:

„Цей дім побудувала для читальні „Просвіти" своїм розумом і любовю Катерина з Білих Туран Р. Б. 1912".

Той напис уложив сам Василь замісць того, який приготовили були читальники і на якім було написано, що дім повстав з запису Василя...

— Ні! —, сказав він ввечір перед посвяченням читальні і перед уміщенням пропамятного напису — як би не Катерина, не булоб читальні! Умістимо інший напис, який я уже приготовив. Тільки прошу вас одно. Під тою таблицею умістимо і мій лист, який я одержав через своїх сватів від Катерини...

На це читальники радо погодились і нині всі в селі знають, що під таблицею ховається в стіні лист, на якому написано: „Побудуєш читальню, буду твоя!"

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в пятницю, 12 червня, точно в годині 7-мій ввечір, в литовській гали. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся без важної причини член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Іщук, предс.; П. Левицький, кас.; В. Новак, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 14 червня, в год. 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве. Пасайк, Н. Дж. Буде справоздання контр. комісії за 6 місяців і другі важні справи. Довгуючі члени нехай прийдуть і вирівнають свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 60, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 червня, в годині 8-ій вечір, в гали зборів, 217-19 Іст 6-то вул. На сей мітінг обовязані всі члени явитись і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Н. Сулима, предс.; І. Вікарик, кас.; Ст. Назаревич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 14 червня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Обовязком є кождого члена прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза і приєднувати дорослих нови хчленів. — В. Репужинський, предс.; Г. Сушко, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 червня, в годині 12.30 пополудни, в гали парохіяльній. Звертаємо увагу всім довгуючих членам, щоби зараз вирівнали свої залеглости, щоби контроля могла зробити добре справоздання на піврічних зборах. Вписуйте свої діти. — С. Кочій, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 13 червня, в годині 7.30 вечір. Проситься всіх членів і членицьприбути на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження, як також урядники і контроля здадуть справоздання за пів року. Довгуючі члени мають вирівнати вже раз свої вкладки, щоби не наражатися на суспендовання. Братська каса не може більше покривати вкладок за членів. Будемо принимати нових членів і дітей без вступного. — Григорій Сарасим, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 червня, в гали де звичайно, в годині 7-ій ввечір точно. Просимо члениць явитись на означений час. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових члениць без оплати вступного. Також і дітей будеться вписувати без вступного. Тому користайте з нагоди. — Анастазія Грицак, предс.; Марія Ходак, сек.; Анастазія Озарів, кас.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 161, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться 14 червня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали під ч. 616. Проситься всіх членів прийти на час. Не явившийся член буде каарний 50 ц., а урядник 1 дол. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Радьо, предс.; Теодор Гречун, кас.; А. Підуфалий, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 червня, в годині 2.30 пополудни, під ч. 618 Лакавана Еве. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Григорій Запоточний, Григорій Скалацький, Стах Грацук.

ГЕРИ, ІНД. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 100, повідомляє своїх членів, що місячні мітінги будуть відбуватися в другу неділю в місяці, в годині 2-ій пополудни, в „Гери Нейборгуд Гавз", ріг 17 і Адамс ул. Слідуючий мітінг відбудеться 14 червня. — Волод. Загутинець, секр.

ВУДГЕВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13 червня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прибути, бо є богато справ до полагодження, а також кождий член повинен вирівнати свої залеглости, щоб можна замкнути піврічні рахунки. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Микита Савка, предс.; Йосиф Паращук, секретар.

АНСОНІЯ, КОНН. Укр. Тов. Запорожська Січ, від. 67, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го червня в годині 2-ій пополудни, в Ліберти гали. Усі члени без услівно мають прибути на мітінг на означений час. Статутова комісія предложить поправку статута, тож обовязком всіх бути на мітінгу. — Іван Шуран, кошовий; Гр. Патинок, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 14 червня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі на Делмор Еве. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, після ухвали будуть суспендовані, а не явившийся на означений час підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — А. Загута, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що згідно з ухвалою минулих зборів через літню пору збори будуть відбуватися все в другу суботу. Слідуючі збори відбудуться в суботу, 13 червня, в годині 8-ій ввечір, в Укр. Громаді на 23-тій і Брави ул. Щоби оминути непорозуміння, ще раз повідомляється, що довгуючі будуть суспендовані і тимсамим стратять всякі права і привілеї. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурсак, кас.; Туркот, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, подає до відома усім своїх членам, що збори відбудуться в неділю, 14 червня, точно в годині 12.30 пополудни, в гали парафіяльній при Кліперт вул. Взивається усіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Заявляється тим членам, що призвичаєні отягатись з плаченням своїх вкладок, що годі писати по 20 до 30 листів кождого місяця. На будуче котрий член не зголоситься сам, буде виключений з членства. Рівнож подумаймо про своїх дітей: чому спомагати чужі, часто-густо ворожі нам організації, коли є своя? Скажете, тяжкі часи, так, але, вам нікотра іншюренс не чекає, а у відділі таки чекають і по 4 місяці. Тож свій до свого — в лучности сила. — Микола Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

СОРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14-го червня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 409 Н. Геддес ул. Проситься всіх членів явитись на збори, бо не явившіся будуть підлягати карі після статута. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — І. Лесюк, фін. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14 червня, в годині 1-ій пополудни, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. На зборах будеться принимати нових членів без оплати вступного. Довгуючих напоминається, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Михайло Паранич, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 14 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо буде кілька справ до полагодження і вибір комітету на пікнік. Не явившийся член заплатить кару, яку члени наложать. — П. Курко, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14 червня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 4-та і Врд ул. Присутність членів пожадана. Не прибувший на збори член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючі члени, коли не заплатять свої хналежитостей, будуть суспендовані. — Іван Стецик, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 червня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься членів прийти на час, бо маємо много справ до полагодження, як приготовання до пікніку, котрий має відбутися слідуючого місяця. Взивається довгуючих членів вирівнати свої довги. Котрий член не може сего зробити, мусить прийти на збори і просити в членів продовження кредиту, а не в секретаря, котрий не має права продовжувати. Котрий член сего не зробить буде суспендований. — Т. Красіцький, предс.; І. Кузів, кас.; І. Глива, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Кн. Данила, від. 356, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 13 червня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 3322 Н. Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на піврічний мітінг, бо контр. комісія здасть піврічне справоздання. Є також богато важних справ до полагодження. Довгуючих членів взивається прибути на сей мітінг і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть виключені з організації. Проситься родичів не зволікали з вписанням своїх дітей до У. Н. Союза, бо ніхто не знає чиє завтра. — М. Долиний, предс.; Г. Лесик, кас.; О. Діорка, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василя, від. 339, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 14 червня, в годині 2-гій пополудни під ч. 610 С. Американ ул. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт за минулих 6 місяців. Пригадується довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13 червня, в годині 8-мій ввечір, в гали словенській, 724 Лiонард ул. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Усіх довгуючих членів напоминається прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься привести нових членів, яких будемо принимати без оплати вступного. — Василь Сенишин, предс.; Теодор Шевчук, кас.; Дмитро Багрій, секр.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(41)

Джейні, дуже занепокоєна й перелякана, злишившися сама в джунглях, побігла в напрямку, який вказав їй Швед. Вона притискала до грудей хвору дитину, наче стараючись захистити її від тяжкої хвороби. Скоро Джейні почула позаду себе стріли й викрики окремих людей. Вона зрозуміла, що це Роков і його банда здоганяють Шведа. Страх піддав їй ще більше сили й вона швидша побігла в напрямку до дикунського селища.

—о—

Скоро вона опинилася перед куріями дикунів. Тут її оточило кілька чорних жінок, котрі задавали їй питання, яких вона не розуміла. Джейні, плачучи, вказувала на дитину й просила знаками захисту собі та дитині. Показуючи їм дитину, вона все говорила: „пропасниця, пропасниця!" Дикунські жінки провели її до одного курія. Тут Джейні, стомлена й змучена, сіла з дитиною в руках на шкіру зебри, що була постелена в куті курія.

Жінки дали їй дещо попоїсти, але дитині не ратували. Десь біля півночі вона почула, що в селищі почався якийсь рух дикунів. Джейні почула чиїсь кроки, що наближалися до її курія. При світлі багаття, що їй запалили в курії жінки, вона побачила в дверях сухорлявого, як видно, старого вже дикуна. Разом з тим Джейні почула, що за курієм недалеко говорив хтось голосом дуже знайомим їй, який вона десь недавно ніби чула. Але хто то був, вона не могла відгадати.

Скоро до курія прийшла також одна чорна жінка й мовчки сіла біля багаття. Вона поправила вогонь, роздула його й курінь освітився яскравим полумям. Тепер Джейні звернула увагу на те, що дитина на її руках уже якийсь час спокійно лежить. Вона положила її на коліна й розкутала. Тут Джейні побачила, що дитина вже мертва. Гірко заплакала, так, немовби вона стратила свою рідну дитину. Опамяталася трохи, коли почула, що хтось назвав її по імени.